

Nr 342.

Av herrar **Lundqvist** och **Thorell**, angående ändring av gällande bestämmelser för långivningen till bostadsegnahem.

Den del av egnahemsrörelsen, som omfattar bostadsegnahemmen, är en för såväl den enskilde som för samhället gagnande verksamhet, varför det är av vikt, att staten med intresse och vaksamhet följer densammas utveckling.

Som regel är det ju så, att en person, som går att bygga sig ett eget hem, icke disponerar över därför tillräckligt kapital. Denna person har då kunnat dels genom hushållningssällskapen och dels genom vissa bolag erhålla statens egnahemslån, vilka lån även omfatta s. k. byggnadskreditiv eller ekonomisk hjälp under själva byggnadstiden. För det stora flertalet egnahemsbyggare är just tillgången av dessa byggnadskreditiv ett oefftergivligt villkor för realiserandet av byggnadsföretaget.

Så länge hushållningssällskapens verksamhetsområde omfattade såväl landsbygd som samhällen fanns denna hjälp i allmänhet att tillgå men i och med att bostadskreditföreningarna togo hand om egnahemslånerörelsen inom samhällena och vissa sådana ordnade delar av landskommunerna, som ännu icke bildat eget samhälle, blevo inom dessa bosatta personer berövade nämnda förmån. Bostadskreditföreningarna få nämligen bevilja lån endast för färdiga byggnader.

Sant är visserligen, att en del leverantörer av byggnadsmateriel lämna egnahemsbyggarna bistånd under byggnadstiden. I regel förbehålla sig emellertid dessa då rätten att leverera allt material och betinga sig ofta även höga priser för sina varor förutom en hög ränta å de förskotterade penningarna och varorna. Denna merkostnad uppgår i vissa fall till högst betydande belopp och kan många gånger vara tillräcklig för att bringa en egnahemsbyggare på obestånd. Svårigheterna bero till väsentlig del på ovissheten, huruvida och, om så är fallet, när ett lån å den färdiga byggnaden kan erhållas. Därest bostadskreditkassan åtminstone lämnade ett förhandslöfte om visst lån under vissa förutsättningar (att byggnaden uppföres efter företedda ritningar och på ett fullt fackmässigt sätt m. m.), skulle anskaffningen av byggnadskredit betydligt underlättas. Några dylika utfästelser torde f. n. icke lämnas. Det synes emellertid ur olika synpunkter böra vara till fördel, om föreningarna kunde gå in för att redan från början inverka på och leda byggandet in på sunda och ändamålsenliga vägar. En kontrollerande och rådgivande verksamhet i likhet med hushållningssällskapens skulle icke endast vara gagnande för den enskilde och för samhället utan även bilda en bättre grund för bedömningen av

byggnaden i lånehänseende, då en fortlöpande kontroll under byggnadstiden torde få anses vara mera effektiv än en värdering, sedan byggnaden är fullbordad.

Bostadskreditkassans normer äro vidare, åtminstone vad tillämpningen av dessa beträffar, synnerligen snäva. På en försiktig värdering lämnas ett lågt lån.

Såsom framgår av vad ovan anförts, har det förhållandet inträffat, att genom statens ingripande egnahemsbyggnadsverksamheten *inom samhällena* försvårats, under det att däremot bebyggelsen inom *icke planlagda* områden av kommunerna, med många gånger dåliga vatten-, belysnings-, avlopps- och vägförhållanden, underlättats, därigenom att hushållningssällskapens anslag numera helt kommer dessa områden till godo.

Men om det utom samhällena är lättare att erhålla byggnadskreditiv och lån på obbyggda tomter, så är det här åter nästan omöjligt att skaffa lån å fullt färdiga hus. I detta fall lämna vare sig hushållningssällskapen eller bostadskreditkassan lån. Sparbankerna ställa sig likaledes för det mesta avvisande, när det gäller mindre låneengagement. Här är ett område, där staten om möjligt synes böra ingripa. Dock måste givetvis långivningen i dessa fall ske med stor försiktighet.

Då hela denna fråga är allt för omfattande, för att ett direkt förslag här skall kunna framläggas, hemställes med stöd av vad ovan anförts,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda frågan om ändrade bestämmelser för långivningen till bostadsegnahem och för riksdagen framlägga de förslag i ärendet, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 23 januari 1934.

R. Lundqvist.

E. Thorell.
